

בית דין אזורי לעבודה בחיפה

02 דצמבר 2010

ת"פ 157-08 מ.י. משרד התמ"ת מחלקה משפטית נ' וייס אברהם
ת"פ 273-08 מ.י. משרד התמ"ת מחלקה משפטית נ' וייס אברהם

בפני כב' הנשיא רמי כהן

המאשימה: מדינת ישראל – משרד התמ"ת
ע"י ב"כ עוה"ד מוחמד ספורי

נגד

הנאשם: וייס אברהם
ע"י ב"כ עוה"ד דודי וייס

גזר דין

1. **מר וייס אברהם** ("הנאשם") הורשע בשני כתבי האישום [תפ 157/08 ותפ 273/08 ("כתבי האישום")] בעבירות של אי תשלום שכר מינימום ל- 4 עובדים זרים בחודשים 05-07/04, 11-12/04 ו-01/05, זאת בניגוד לסעיפים 2(א) ו-14 לחוק שכר מינימום, התשמ"ז-1987 ("חוק שכר מינימום").
2. כתבי האישום הוגשו לאחר שהנאשם הגיש בקשה להישפט בגין שני קנסות מנהליים שהוטלו עליו (לפי סעיף 8א(ה) לחוק העבירות המנהליות, התשמ"ו-1985 ("חוק העבירות המנהליות")).
3. בהכרעת הדין מיום 03.10.10 נקבע שהוכח שבחודשים האמורים בכתבי האישום ניכה הנאשם משכרם של העובדים סכומים שלא ניתן להם כל הסבר, באופן שמפחית את שכרם מתחת לשכר המינימום הקבוע בחוק שכר מינימום.
3. ביום 09.11.10 התקיימה ישיבת הטיעונים לעניין העונש ובמסגרתה נשמעה עדת אופי מטעם הנאשם – גב' חוה פורטנוי, ניתנה לנאשם אפשרות לומר את דברו, בא כוח המאשימה הגיש טיעונים בכתב וב"כ הנאשם סיכם טיעוניו.

בית דין אזורי לעבודה בחיפה

02 דצמבר 2010

ת"פ 157-08 מ.י. משרד התמ"ת מחלקה משפטית נ' וייס אברהם
ת"פ 273-08 מ.י. משרד התמ"ת מחלקה משפטית נ' וייס אברהם

4. טענות המאשימה, בתמצית:

- א. הנאשם ביקש להישפט על אף שלא היה באפשרותו להפריך את פרשת התביעה.
- ב. מדובר בעבירה חמורה אשר יש להטיל בגינה עונש משמעותי ומרתיע.
- ג. מדובר בעבירה מתמשכת על פני מספר חודשים.
- ד. המניע העיקרי של העבירה הינו כלכלי ולכן בהטלת קנס משמעותי יש כדי להרתיע מעסיקים מביצוע עבירות דומות.
- ה. מאחר שהוגשה תחילה הודעת קנס, בגינה ביקש הנאשם להישפט, יש להטיל קנס שאינו פחות מסכום הקנס המנהלי שהוטל על הנאשם.
- ו. אין להתחשב, לעניין גובה הקנס, בעברו "הנקי" של הנאשם ובנסיבותיו האישיות.

5. טענות ב"כ הנאשם, בתמצית:

- א. הקנסות המנהליים הוטלו על הנאשם רק במהלך שנת 2006 וכתבי האישום הוגשו בשנת 2008, כאשר העובדים נשוא כתב האישום עזבו את הארץ כבר בשנת 2005, בסמוך לאחר הביקורת השנייה.
- ב. במועדים הרלוונטיים לכתבי האישום, לא הייתה חובה לפרט בתלושי השכר את הניכויים, אלא רק את הסכום והמהות ולא ניתן להחיל על הנאשם תיקון בחוק הגנת השכר שבוצע בשנת 2006.
- ג. המשק, אשר הופעל על ידי אביו של הנאשם עד לפטירתו, אז הועבר על שם הנאשם - אינו מצדיק את קיומו מבחינה כלכלית והנאשם נאלץ לעבוד בעבודות נוספות כדי להמשיך ולהפעיל אותו כמזכרת חיה לאביו המנוח. העובדה שהנאשם לקח על עצמו להפעיל את המשק, מעבר לכך שגרמה להתדרדרות במצבו הכלכלי, אף הייתה הסיבה לגירושיו מאשתו.

בית דין אזורי לעבודה בחיפה

02 דצמבר 2010

ת"פ 157-08 מ.י. משרד התמ"ת מחלקה משפטית נ' וייס אברהם
ת"פ 273-08 מ.י. משרד התמ"ת מחלקה משפטית נ' וייס אברהם

- ד. הנאשם ביקש להישפט כיוון שסבר ששילם את שכר המינימום של עובדיו ולכל היותר תעלה טענה של ניכויים שלא כדין, אולם, לנוכח חלוף הזמן, לא עלה בידי הנאשם להפריך טענה זו היות שלא נשמרו המסמכים הרלוונטיים והעובדים עצמם עזבו את הארץ.
- ה. עם הנאשם, על אף מצבו הכלכלי הקשה, מתגוררים גם שלושת ילדיו ובת זוגו של אביו המנוח.
- ו. לנוכח כל המפורט לעיל, עתר בא כוח הנאשם כי יוטל על הנאשם עונש על תנאי בלבד שכן הטלת קנס, גם מופחת, יביא לקריסה כלכלית של הנאשם ויותיר אותו מחוסר כל.
6. כאמור, מטעם הנאשם העידה גב' חוה פורטנוי, בת זוגו של אביו המנוח של הנאשם ('גב' פורטנוי'). גב' פורטנוי סיפרה בעדותה בפני כי עברה להתגורר בחווה המשפחתית מסי חודשים לאחר שהכירה את אביו של הנאשם והיא גרה שם עד היום. לדבריה, כ-3 שנים טרם פטירתו, חלה האב בסרטן ואושפז פעמים רבות בבית החולים, כאשר הנאשם סועד אותו. בין לבין, חלתה גם הגב' פורטנוי והנאשם הוא שלוקח אותה לטיפולים ונשאר לצידה ימים כלילות כשיש בכך צורך. עוד סיפרה, כי הנאשם עובד במקומות שונים ולכן נאלץ לעבוד מבוקר עד ליל.
7. בדברו האחרון, הביע הנאשם זעזוע מהסיטואציה אליה נקלע. לטענתו, אין לו כל עבר פלילי והוא חונך על ערכים, אותם הוא מעביר לילדיו. הנאשם מספר, כי מגיל 14 עבד עם אביו המנוח במשק והמשיך בכך גם כל תקופת שירותו הצבאי ומאז ועד היום. במהלך תקופה זו, התדרדר המצב הכלכלי, נישואיו הסתיימו, לאחר הליך גירושין ממושך, כאשר מצבו של המשק משחק תפקיד חשוב בגירושיו. כחלק מהסכם הגירושין נטל הנאשם הלוואה לשם רכישת בית לגרושתו, במסגרתה משכן אביו את המשק, משכון שעבר על כתפיו לאחר מות האב ובנוסף הוא מחויב בתשלום מזונות.
- עוד סיפר הנאשם, כי ילדיו, בגירים, מתגוררים עימו במשק. אחד מילדיו למד במסגרת חינוך מיוחד ועד היום הוא אינו עצמאי לחלוטין והנאשם מטפל בו ומעסיק אותו. כמו כן, בת זוגו של האב מתגוררת עימו והוא מרגיש מחויב לה.

בית דין אזורי לעבודה בחיפה

02 דצמבר 2010

ת"פ 157-08 מ.י. משרד התמ"ת מחלקה משפטית נ' וייס אברהם
ת"פ 273-08 מ.י. משרד התמ"ת מחלקה משפטית נ' וייס אברהם

באשר למצבו של המשק, סיפר הנאשם, כי בשל מצבו הכלכלי, חלק גדול מהמשק אינו מעובד - חצי מהחלקות לא שתולים, חצי ממשק הפרחים אינו פעיל, כיון שאין בידי אמצעים לרכוש שתילים. חלק מהמטעים נעקרו. את השתילים הוא רוכש באשראי, על סמך מוניטין שקנה לו אצל הספק.

על מנת לכלכל את עצמו ואת משפחתו, עובד הנאשם, מעבר לעבודתו במשק, כמרצה למחשבים במכללות שונות.

לדברי הנאשם, היה משוכנע שהוא פועל בהתאם לחוק ולא הייתה לו כל כוונה לפגוע בעובדיו או להרע להם וביקש להביע התנצלותו בפני העובדים, ככל שנגרם להם עוול כתוצאה ממעשיו.

8. אין חולק, כי המחוקק ביקש להחמיר עם מעסיק שאינו משלם לעובדיו שכר מינימום כקבוע בחוק שכר מינימום. הא ראייה - העסקת עובד מבלי שישולם לו שכר מינימום, נקבעה כעבירה פלילית וכן מקימה לעובד עילת תביעה אזרחית כנגד המעסיק בצירוף פיצויי הלנת שכר מוגדלים.

בע"פ 24/05 א.ח. מור אחזקות (1992) בע"מ נ' מדינת ישראל (לא פורסם, 14.07.08) עמדתי על תכליתו של חוק שכר מינימום:

'תשלום שכר מינימום הינו חובה המוטלת על המעסיק מכוח חוק שכר מינימום. למעשה חוק שכר מינימום מבטיח קיומה של רשת מגן בסיסית לזכאים על-פי החוק. החוק הינו חוק קוגנטי אשר מניח, כי לרוב נמצא העובד בעמדת חולשה כלפי מעסיקו ולכן זקוק הוא להגנת החוק, זאת כדי לקבל מהמעסיק שכר הוגן. נוסף, תכלית החוק עולה בקנה אחד עם הוראות חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו, הבא להבטיח קיום אנושי בסיסי לכל אחד מהפרטים בחברה.'

בית דין אזורי לעבודה בחיפה

02 דצמבר 2010

ת"פ 157-08 מ.י. משרד התמ"ת מחלקה משפטית נ' וייס אברהם
ת"פ 273-08 מ.י. משרד התמ"ת מחלקה משפטית נ' וייס אברהם

סעיף 14 לחוק שכר מינימום קובע –

14'. מעביד שלא שילם לעובדו שכר מינימום, דינו - מאסר שנה או קנס כאמור בסעיף 61(א)(4) לחוק העונשין; עבירה לפי סעיף זה היא מסוג העבירות של אחריות קפידה."

וסעיף 61 לחוק העונשין, תשל"ז-1977 קובע –

61'. (א) על אף האמור בכל חוק, מקום שהוסמך בית המשפט בחוק להטיל קנס, רשאי הוא להטיל –

- (1) אם קבוע לעבירה עונש מאסר עד ששה חדשים או קנס בלבד, או קנס שלא נקבע לו סכום - קנס עד 14,400 שקלים חדשים;
- (2) אם קבוע לעבירה עונש מאסר למעלה מששה חדשים ולא יותר משנה - קנס עד 29,200 שקלים חדשים;
- (3) אם קבוע לעבירה עונש מאסר למעלה משנה ולא יותר משלוש שנים - קנס עד 75,300 שקלים חדשים;
- (4) אם קבוע לעבירה עונש מאסר למעלה משלוש שנים - קנס עד 226,000 שקלים חדשים.

(ב) סעיף זה לא יפגע בהוראה המסמיכה את בית המשפט לקנוס בסכומים העולים על הסכומים האמורים בסעיף קטן (א) או בהוראות סעיף 63.

(ג) מקום שקבוע בחוק לעבירה נמשכת קנס או קנס נוסף לכל יום של עבירה רשאי בית המשפט להטיל, במקום אותו קנס - קנס עד 1,400 שקלים חדשים.

(ד) סעיף זה אינו בא לשנות מסכומים שבית המשפט מוסמך להטיל כקנס בשל אי-ציות לצו בענין עדות או המצאת מסמכים או בשל בזיון בית משפט."

כאמור לעיל, טרם הגשת כתב האישום הושת על הנאשם קנס מינהלי אלא שהנאשם ביקש להישפט. בהקשר זה, יש ליתן את הדעת להוראת בסעיף 14 לחוק העבירות המינהליות, תשמ"ו-1965 הקובע:

14'. ביקש אדם להישפט לפי סעיף 8(ג) או לפי סעיף 9(ב) והורשע, לא יפחת הקנס, אם הוא העונש היחידי, מהאמור להלן:
(1) לענין קנס מינהלי קצוב - מסכום הקנס או משיעורו;

בית דין אזורי לעבודה בחיפה

02 דצמבר 2010

ת"פ 157-08 מ.י. משרד התמ"ת מחלקה משפטית נ' וייס אברהם
ת"פ 273-08 מ.י. משרד התמ"ת מחלקה משפטית נ' וייס אברהם

(2) לענין קנס מינהלי שאינו קצוב ואשר קבוע לו סכום או שיעור מזערי - מהסכום או מהשיעור המזערי הקבוע לעבירה, ואולם בית המשפט רשאי מנימוקים שיירשמו להפחית את הקנס אם ראה נסיבות מיוחדות המצדיקות את הפחתתו."

ונפסק כי:

'תכליתו של סעיף 14 לחוק העבירות המינהליות הינה למנוע מצב על פיו מי שלא שילם קנס ונשפט יזכה ליתרון על פני מי ששילם את הקנס ללא משפט, רק מעצם העובדה שנשפט ולא מנימוקים אחרים. מדיניות אחרת תכשיל את מטרתו של החוק. אכן, ייתכנו נסיבות מיוחדות אשר יצדיקו הקטנת הקנס על פי החלטה מנומקת..."' (ע"פ (ארצי) 1001/01 מדינת ישראל – נפתלי ניסים, פד"ע לח 145, 146 – 147).

9. א. בתיק שלפני, רק כפסע היה בין זיכוי הנאשם ובין הרשעתו. יוזכר - שכרם של עובדי הנאשם חושב לפי שכר המינימום לשעה, בהתאם לחוק שכר מינימום, אלא שמשכרם הופחתו סכומים בגין 'הוצ' תאי" מבלי שניתן הסבר לניכויים אלה ולכן המסקנה שהתחייבה, לטעמי, הייתה כי יש לראות את הסכומים המשולמים כפחותים משכר המינימום.

ב. כידוע, העונש הראוי והצודק שיש להטיל על נאשם נתון לשיקול דעתו של בית הדין. בע"פ 212/79 פלוני נ. מדינת ישראל, פ"ד לד(2), 421, 434 (1979), נקבע כי מלאכת שיקול השיקולים השונים לענישה אינה מלאכה מדעית או שרירותית ובמסגרתה יש להביא בחשבון את הרקע הכללי והאינדיבידואלי כשהשאיפה הינה להגיע לענישה מידתית.

10. לאחר ש בית הדין שמע את דבריו של הנאשם ושל העדה - גב' פורטנוי לא ניתן שלא להתרשם מהעובדות הבאות:

א. הנאשם הינו אדם נורמטיבי, אשר השתכנעתי שלא הייתה לו כונה לפגוע בשכרם של עובדיו. עוד השתכנעתי, כי הנאשם סבר שכאשר הוא משלם לעובדיו שכר מינימום ומנכה מהם הוצאות שהוציא עבורם, הוא פועל כדין.

ב. הנאשם, ואביו לפניו, מפעילים את המשק עשרות רבות של שנים ועד עתה, מעולם לא הורשעו בעבירות מסוג זה.

בית דין אזורי לעבודה בחיפה

02 דצמבר 2010

ת"פ 157-08 מ.י. משרד התמ"ת מחלקה משפטית נ' וייס אברהם
ת"פ 273-08 מ.י. משרד התמ"ת מחלקה משפטית נ' וייס אברהם

- ג. יכול להיות, ולכך התייחסתי גם בהכרעת הדין, שעפ"י מכלול העובדות שהוכחו בפני בית הדין, היה מקום שלא להגיש כתב אישום כנגד הנאשם בגין אי תשלום שכר מינימום, אלא בגין ניכויים שלא כדין, לפי סעיף סעיף 2(ב)(9) לחוק עובדים זרים, תשנ"א-1991, שהיא עבירה פחותה בחומרתה.
11. בנוסף, השתכנעתי שמצבו הכלכלי של הנאשם בכי רע. אביו ז"ל, אשר היה הבעלים של המשק נפטר לאחר מאבק ממושך במחלת הסרטן, כך שעול המשק נפל על כתפי הנאשם. עוד למדתי מדבריו, כי בשל מצבו הכלכלי, אין לו אפשרות לעבד את מלוא השדות החקלאיים שבבעלותו ועל כן מתוך 15 דונם של גידולי פרחים, הוא מעבד כיום 5.5 דונם בלבד, מתוכם 2 דונם שתילים חדשים, אשר רכש בהקפה.
- בנסיבות אלה, ולאור נסיבותיו האישיות והמשפחתיות של הנאשם, כפי שפורטו בסעיף 7 דלעיל, סבורני כי להטיל על הנאשם קנס כספי, אשר יגרום להתדרדרות נוספת במצבו הכלכלי של הנאשם, עד כדי להעמידו בפני שוקת שבורה, תהווה מכה שהנאשם לא יוכל להתאושש ממנה ומשום כך, תגרום להתדרדרות במצב של ילדיו, הסמוכים על שולחנו ושל בת הזוג של אביו, אשר בה הוא מטפל במסירות לאחר מות האב.
12. לאחר ששקלתי את מלוא הנתונים שעמדו בפני, לרבות: נסיבותיו האישיות של הנאשם, הזמן שחלף מאז בוצעה העבירה ועד הגשת כתב האישום, זמן שאכן יתכן והיה בו כדי לגרום לנאשם לנזק ראייתי, מצבו הכלכלי הקשה של הנאשם; בשים לב להשלכות הקשות שעולות להיות להטלת קנס בסכומי המינימום שביקשה המאשימה, על צדדים שלישיים תלויים - ילדי הנאשם וגב' פורטנוי; בחירת המאשימה להגיש כתב אישום בגין אי תשלום שכר מינימום ולא בגין ניכויים שלא כדין - הגעתי לידי מסקנה, כי הגם שעונש מאסר הוא תדיר עונש כבד יותר מאשר קנס, באשר חירותו של האדם הינה ערך עליון שלא בנקל יש לפגוע בה, העונש המידתי לנסיבותיו הספציפיות של מקרה זה, הינו עונש מאסר.
- בהתחשב בעברו הנקי מרבב של הנאשם, על אף עבודה רבת שנים - מגיל 14, במשק החקלאי, אני גוזר על הנאשם שישה חודשי מאסר על תנאי למשך שנתיים. התנאי הוא שלא יעבור הוא עבירה על חוקי העבודה אשר דנים בהעסקת עובדים.

בית דין אזורי לעבודה בחיפה

02 דצמבר 2010

ת"פ 157-08 מ.י. משרד התמי"ת מחלקה משפטית נ' וייס אברהם
ת"פ 273-08 מ.י. משרד התמי"ת מחלקה משפטית נ' וייס אברהם

13. בנוסף לאמור לעיל, ובהתאם להוראות סעיף 72 לחוק העונשין, יהיה על הנאשם להפקיד

בבית הדין, עד ליום 01.01.11 התחייבות להימנע מעבירה, שפרטיה כדלקמן:

- א. ההתחייבות תהיה למשך 3 שנים מהיום, כלומר - תהיה בתוקף עד ליום 30.11.13.
- ב. ההתחייבות תהיה להימנע מלעבור עבירה על סעיפים 2 ו-14 לחוק שכר מינימום.
- ג. ההתחייבות תהיה על סך של 226,000 ₪ לגבי כל עבירה על הסעיף האמור, לגבי כל עובד שבעניינו תיעבר העבירה ולגבי כל חודש שבו תיעבר העבירה.

ניתן היום, כ"ה כסלו תשע"א, 02 דצמבר 2010, בהעדר הצדדים.

רמי כהן, נשיא